

DUNA HATÁRSZAKASZ HATÁRTÉRKÉPEI

SUBA János

Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Térképtár
H-1014 Budapest I. Kapisztrán tér 2-4.
HIM.terkeptar@hm-him.hu

Összefoglalás

Az államhatárok részben természetes, részben mesterséges határok. A legfontosabb és a legrégebbi szempont a könnyű felismerhetőség. Ezért volt a folyamhatároknak nagy szerepük és jelentőségük a történelemben. A határ vonal itt a meder középső vonala, illetve ha a folyó hajózható, a hajózható mederrész középvonala (az ún. sodorvonal).

A trianoni békeszerződés alapján Magyarország északi határa Szobig a Duna folyó egy szakasza lett. A határ vonal helyzete a Dunában a kereszt-szelvények által lettek meghatározva, amelyek a két parton elhelyezett szelvénykövekkel vannak megjelölve. A határ vonalnak a szelvénykövektől mért távolsága a szelvénykövekre van festve.

A határtérkép kvantitatív, statikus, analitikus alaptérkép, amelyen a legfontosabb elem a határjelek, és az ezeket összekötő határ vonal pontos ábrázolása. A határjeleket kis kiterjedésű pontszerű jelformákkal ábrázolják. E jelforma kis kiterjedése és változatosága lehetővé teszi a határjelek és háromszögelési pontok (típus) minőség szerinti ábrázolását, míg a határ vonalat (alaprajz hű) vonalszerű elemekkel ábrázolják. Így a határ vonalnak méretarányosan visszaadhatók. Ez lehetővé teszi az egzakt kartometria munkát.

A Duna-szakasz térképe kétféle méretarányban készült el. Az 1 : 2880 méretarányú térképek 1922–1925 között 115 szelvényen készültek el. Egyszínű fekete, a szelvények mérete 75,5 × 60,5 cm. A jelmagyarázata speciálisabb. Például: Duna-szabályozási betontok, Duna-szabályozási fixpontok, a vízrajzi osztály szelvénykövei, pótkövei. A határ vonal itt a vízrajzi szelvénykövek közé van berajzolva a határív sugarán, az adatokkal együtt. Az 1 : 5000 méretarányú térkép 46 szelvényen ábrázolja a határszakaszt. Ez a csehszlovák fél kérésére készült el.

THE BORDER MAPS OF THE DANUBE FRONTIER SECTION

Summary

The confines of the states are partly natural, partly artificial. The most important point of view is the easy recognizability, so the confines marked by rivers have always been important in history. In case of rivers the border lines run in the median of the river bed or, in case of navigable rivers, in the median of the navigable part of the river bed. According to the Trianon Peace Treaty Hungary's northern border, from West to the village of Szob, is the River Danube and the exact border line was positioned by cross-sections in the river bed, and marked by section-stones on both banks. The distance of the border line from the section-stones is painted on the stones.

The border map is a quantitative, static and analytic sketch; its most important elements are the delineation of the boundary marks and that of the border line, what links them up. The boundary marks are delineated by small, punctiform signs, what makes the depiction of boundary marks and triangulation points possible, according to type and grade, while the border is but a simple line. The map of the Danube reach has been made in two different scales. The black and white maps at the scale of 1 : 2880 (115 sections, sized 75.5 × 60.5 cm each) have been made with purpose-made legend between 1922 and 1925. The map at the scale of 1 : 5000, made upon the request of the Czechoslovakian party, delineates the border line on 46 sections.

Az államhatár egy olyan képzeletbeli vonal, amely az államok területét egymástól, illetve az állami felségjog alatt nem álló területektől elválasztja. A határ tehát mindig különböző nemzetközi jogi helyzetű területeket hivatott egymástól elválasztani. A föld belsejére és a légítérre is tekintettel államhatárnak azt a képzeletbeli síkot kell tekinteni, amely a képzeletbeli vonalra felfelé és lefelé merőleges.¹

Az államhatárok mindig a szárazföldi terület kiterjedését állapítják meg. A nemzetközi jognak nincsenek anyagi jogi szabályai arra vonatkozóan, hogy adott esetben két állam között a határ hol húzódjék. Nem jogi, hanem politikai kérdés, hogy egy konkrét esetben hol vonják meg a határt.

Az államhatárok részben természetes, részben mesterséges határok. E megkülönböztetésnek jogi szempontból nincs jelentősége. A határ tehát mindkét esetben azonos fogalom: az érdekelt államok megegyezésével megállapított vonal, illetve az arra merőlegesen elhelyezkedő sík.

Az országok határainál a legfontosabb és egyben a legrégebbi szempont a könnyű felismerhetőség. A természetes határok esetében is szükségképpen létezik egy képzeletbeli vonal: a hegynél ez a vonal a hegygerinc, illetve a vízválasztó; a folyónál a meder középső vonala, illetve, ha a folyó hajózható, a hajózható mederrész középvonala (az ún. sodorvonal). Emiatt volt a folyamhatároknak nagy szerepük és jelentőségük a történelemben, olyan kis folyónak is, mint például a Lajtának a „magyar Rubiconnak”. Ahol a természet nem gondoskodott a határ felismerhetőségéről, ott megtette azt az állam. Ez elsősorban az erdőségeknél volt fontos, ott meghatározott sávban kiirtották az erdőket, például a magyar–román határvonalon a Kárpátokban 8 méter szélességben (Suba J. 1993a).

A mesterséges határokat az országok egymás közötti megállapodásai, békeszerződések jelölik ki. A határvonalak nem szabatos és nem pontos leírása esetén „határviták”, „határfoglalások”, „határvillongások” keletkeznek. A határvillongások kiegyenlítésére határbiztosokat küldtek ki, illetve határmegállapító bizottságokat neveztek ki. A bizottságok munkáját segítették elő a vitás területeket ábrázoló térképek, illetve térképművek. Az ország határainak változásait is leírták, illetve térképeken rögzítették. (Suba J. 1993a, 1996a).

A mai értelemben vett – terepen, geodéziailag kijelölt, különböző határjelekkel (megjelölt) állandósított és határokmanókban (térképeken, szövegben) szabatosan rögzített határmegjelölés a polgári nemzetállamok létrejöttével alakult ki, és vált általánossá.

A magyar állam ilyen tematikus jellegű térképművei a XIX. században a dualizmus idején keletkeztek, amikor a „vitás” országhatárokat helyi, országos, vagy nemzetközi bizottságok megállapították, és az eredményeit rögzítették határtérképeken, illetve határokmanókban. A XX. században pedig a békekötések eredményeképpen írták elő a határmegállapító bizottságok felállítását és az új határok térképi ábrázolását. (Suba J. 1993a, 1993b, 1996a, 1997a, 2000a, 2001a, 2006). A XX. században a magyar történelem eseményeit rögzítő – az ország határait kijelölő – békeszerződések végrehajtásának folyamatát a határtérképek és határleírások rögzítették. Ezért ezek a térképek egyben fontos történeti-földrajzi források is képeznek.

A térben megjelenő határ többszintű munkatevékenység eredményeként fogható föl, hiszen a békeszerződésekben leírt határ kijelölése igen összetett komplex jellegű. Benne a konkrét műszaki szakmunkák (demarkáció) összefonódva jelentkeztek a konkrét politikai határmegállapítással (a delimitációval), illetve a történeteket rögzítő dokumentumok, okmányok adminisztrációs jellegű elkészítésével. A műszaki munkálatoknak elengedhetetlen előzménye az a bonyolult, összetett folyamat, amelynek során a magyar törvények közé becikkelyezett békeszerződések számos áttételen keresztül megjelentek konkrét műszaki feladatként (Suba J. 1996a, 2000a, 2001a, 2006).

1. *Állam- és jogtudományi enciklopédia*. I. kötet. Bp, 1980. 391-392. p.

A határ jelölése a topográfiai térképeken

A térkép egyik információja a határ. A természetben ennek töréspontjait határjelek testesítik meg, amelyet a térképen is jelölnek. A határtérképek jelentőségének megértéséhez, ismerni kell a topográfiai térképek határvonal-ábrázolását, amely méretaránytól függően egyezményes jelekben (jelkulcsban) fejeződik ki. A kartográfiában az egységes jelkulcs rendszeresítésével ez megoldódott. Az Osztrák birodalomban egységes jelkulcsról csak 1827 után beszélhetünk, bár a határvonal feltüntetésére, kiemelésére az I. katonai felmérés során is nagy figyelmet szenteltek (Suba J. 1996a). Mivel a határkitűzésről pontos helyszíni vázlat áll rendelkezésre, ez megkönnyíti a határvonal kirajzolását. Szárazföldi határ esetén a határjel tengelyvonalát kell ezeken a felszerkesztett pontokon át kirajzolni.

Szárazföldi határ esetében a határkövek közötti határrészek általában egyenesek, így azokat vonalzó mellett is ki lehet rajzolni. Elvileg folytatólagosan kell kirajzolni, csak ott szabad megszakítani, ahol fontos részleteket takarnának el. A határ menetének azonban a megszakítás helyén is világosan kiolvashatónak kell lennie. A határjel tengelyvonalának pontosan a határvonal nyomán kell haladnia, ha a határt síkrajzi elemek jelzik (út, keskeny folyó, vagy árok csatorna stb.), akkor a határjelét váltakozva kell kirajzolni a síkrajzi vonalak két oldalán. Ha a határ keskeny gerincen, házsorok között, keskeny vízvonalakban halad, a határjelet egyharmaddal vékonyabban rajzolják ki. A határkövek és határcövek helyét csak a rajzilag kifejezhető töréspontokon rajzolják ki, valamint a hosszabb egyenes szakaszokon általában km-enként egy-egy.

A folyók, holtmedrek, csatornák stb. mellett, ahol a határkövek mindkét oldalon vannak elhelyezve, elvileg minden határkövet ki lehet rajzolni, de ha sűrűn vannak elhelyezve, a nem jellegzetes helyen állókat el is lehet hagyni. A határ két oldalán egymással szemben elhelyezett határkövek azonos számozásúak, akkor ügyelni kell, hogy a szemben lévő azonos számozású határkövet is ábrázoljuk, mert a két határkövet által meghatározott egyenesben, a két határkötől megadott távolságban van a határ nyomvonala.

A határpontok közül a jelentősebb tájékoztató helyen lévők számait megírják. Különösen hegyvidéken, a kúpon nyergekben, sík vidéken pedig a töréspontoknál lévő határpontok igen tájékoztatóak. A megíráshoz tartozik az illető határszakasz megjelölése is. A szakaszok megnevezését nem kell minden határkőnél megadni, elég, ha a lapszélek közelében, továbbá olyan helyeken írják meg, ahol a határszakasz jelölése változik. Ilyen helyeken célszerű a két szomszédos határkövet kirajzolni és mindkettőt szakasz-, és sorszámjelzéssel megírni. Az országhatáron a határjelek gyakran háromszögelési pontok is. Ezeket lehetőség szerint ábrázolják, még akkor is, ha nem írnak magassági adatot. (Suba J. 1996a)

A határkijelölések és határfelmérések térképei²

A határtérképek – a térképek osztályozásában – a tematikus térképek csoportjába tartoznak, vagyis egy meghatározott célból, egy adott szempont szerint készülnek. A tematikus térképek osztályozásában a határtérképek a történeti térképek (4.) politikatörténeti térképeinek (4.6.) a történeti határkijelölések és határfelmérések térképeit (4.6.5.) alkotják (Klinghammer I. – Papp-Váry Á. 1980).

A tematikus térképen a „tárgyakat” – ebben az esetben a határjeleket – pontos elhelyezésük, felismerésük és a határvonal pontos futása céljából ábrázolják. A térképi alap az általános tájékozódást és a „témának” a környezetbe való beillesztését szolgálja.

2. A rövidítés kedvéért a továbbiakban a „határtérképek” szinonim kifejezést használjuk a „határkijelölések és határfelmérések térképei” helyett.

Vagyis a tematikus térképek feladatai – a korlátozott célkitűzésük ellenére – is hasonlóak a topográfiai térképekhez.

A tematikus térképeket többféle szempont alapján osztályozhatjuk. A határtérképekről elmondhatjuk, hogy kvantitatív (mennyiséget szemléltető), statikus (egy adott időpontra vonatkozó állapotfelvétel eredménye), analitikus (egy téma elszigetelt, kiragadott ábrázolását tartalmazza) alaptérkép, (mert közvetlen méréseket ábrázoló, ezért objektív, nagy méretarányú helyszíni felvételen alapul).³

Így a határtérképeken a legfontosabb elem a határjelek, és az ezeket összekötő határvonal pontos ábrázolása. A határjeleket kis kiterjedésű pontszerű jelformákkal ábrázolják. E jelforma kis kiterjedése és változatossága lehetővé teszi, a határjelek, és háromszögelési pontok (típus) minőség szerinti ábrázolását. Míg a határvonalat (alaprajzhú) vonalszerű elemekkel ábrázolják. Így a határvonalak méretarányosan visszaadhatók, ez lehetővé teszi az egzakt kartometriai munkákat (pl.: a távolság- és területmérést.) (Klinghammer I. – Papp-Váry Á. 1980).

A trianoni határvonal konkrét, részleges megjelölését, kitűzését, térképezését, a határokmányok elkészítését a Szövetséges és Társult Hatalmak által létrehozott nemzetközi határmegállapító bizottságok végezték 1921 és 1925 között. (Suba J. 1996a, 2001d, 2002) A határmegállapító bizottságok (továbbiakban: HMB) munkája két szakaszra osztható. Az egyik a békeszerződésben leírt politikai határvonal megállapítása és kijelölése a terepen. A másik pedig a határkitűzés. Ezt követően került sor a határvonal felmérésére, ami tulajdonképpen a határvonal és környéke térképezését jelentette meghatározott sávban, és a határokmányok elkészítésére.

A trianoni békeszerződés alapján Magyarország északi határa Szobig a Duna folyó egy szakasza lett. Így az északi határszakaszt a magyar–csehszlovák határmegállapító bizottság jelölte ki. (Suba J. 1996a, 2001c, 2002)

A HMB 1922. január 13-i ülésén minden indoklás nélkül, és a megígért helyszíni szemle teljes mellőzésével, (a magyar biztos tiltakozása után) a Duna-szakaszon is a trianoni vonalat, azaz a Duna főmedrét állapította meg végleges határnak. A Duna-szakaszt illetően a folyóban kijelölésre kerülő határvonalról hosszú tárgyalások folytak a szakértők bevonásával a két delegáció között. A magyar delegáció álláspontja a Földművelésügyi Minisztérium Vízépítészeti Igazgatóságának és a Duna Bizottságnak véleménye alapján az volt, hogy a szabályozott részen Pozsony és Dunaradvány között térképezéssel megállapított főmeder középvonala legyen a határ, mint állandó (fix) határ, Dunaradvány és az Ipoly torkolata között a mindenkor hajózási főág középvonala legyen a határ, mint mozgóhatár. (Suba J. 1996a)

A háromszögelést csak Szobtól a magyar–csehszlovák–román hármashatárig kellett végrehajtani. A Duna mentén az 1902–1903. évi úgynevezett Duna háromszögelés adatait vette át a Bizottság.⁴ Új partmenti részletes felmérést a Dunánál nem végeztek. A HMB határozata szerint csak a m. kir. Vízépítészeti Igazgatóság vízrajzi osztályának 1 : 5000 méretarányú térképszelvényein helyszíni megújítást (reambulálást) végeztek mind a két parton. A bemért változásokat ezeken átvezették. Ezek a megújított térképszelvények képezték az új határmegállapításnak a Dunára vonatkozó dokumentumait.

3. A tematikus térképek osztályozására: Klinghammer István-Papp Váry Árpád: *Tematikus kartográfia*. Az ő osztályozásukat vesszük alapul. Az osztályozásnál egyes kutatók más és más megnevezést használnak, például: térképkészítés módja szerint Meynen elsődleges forrástérképnek, Pillewizer tematikus felvételtérképnek nevezi az alaptérképet. Meynen, E: *The structural types of thematic map*. 5th Technical Conference of the ICA. Ottawa. 1972. (Kézirat). Pillewizer, W: *Gestaltungsprobleme thematischen Aufnahmekarte*. Wermessungstechnik. Berlin. 1967.

4. A Duna felmérésére: lásd: *A Duna helyszínrajzának felmérése Dévénytől–Ómoldoáig*. Budapest. 1910. I. szakasz Dévénytől Budapestig. (térképek + táblázat) Felső-Duna szabályozása, Vízügyi Közlemények VII. évf. 1-134. p.

A határvonal helyzete a Dunában a keresztaszelvények által lettek meghatározva, amelyek a két parton elhelyezett szelvénykövekkel vannak megjelölve. A határvonal szelvénykövektől mért távolsága – amelyeket meghatározott időnként érvényesítenek és helyesbítenek – olajfestékkel van a szelvénykövekre festve. (Suba J. 2003)

Az állandó határvonal megállapításánál a következő szempontok alapján jártak el:

1. Az előzetesen megállapított partszélek vagy a növényzeti határok közötti távolságok közvetlen mérés által nyert felezőpontjainak összekötő vonala által.
2. Az előzetesen megállapított partszélek vagy a növényzeti határok közötti távolságok rajzilag nyert felezőpontjainak összekötő vonala által.
3. A közvetlen mérés által nyert legmélyebb pontokat összekötő vonala.

A Duna-szakasz térképei

Az 1 : 5000 méretarányú Duna-térképmű

A vízi határ – a Duna-szakasz – térképezése többször vita tárgya volt a műszaki delegációk között. Végül is kétféle méretarányban készült el a Duna-szakasz térképe. A magyar fél mindig hangsúlyozta, hogy az 1 : 5000 méretarányú térkép a Duna határszakaszon felmerülő kérdések elintézésére teljesen megfelelő. Ugyanis a csehszlovák delegáció többször javasolta, hogy az 1 : 2880 méretarányú térképszelvények, tekintettel nagyobb pontosságukra, mint „Situationsplane”-k (helyszínrajzi térkép) a határleírás mellékletét képezzék, és az ezekről lemerő adatok írassanak be az 1 : 5000 méretarányú térképekbe. (Suba J. 1996a)

A magyar delegáció hajlandó volt elfogadni az 1 : 2880 méretarányú térképeket, ha a költségeket a csehszlovák delegáció viseli. Annál is inkább, mert a HMB ragaszkodott ahhoz, hogy, a Duna, mint határvonalnak „szükségszerű pontjai”, koordinátákkal is meg legyen adva. A magyar álláspont az volt, hogy a csehszlovák delegáció egészítse ki reambulálással az 1 : 2880 méretarányú térképeket, rajzolja be a határvonalakat. A magyar delegáció szintén elvégzi a helyszíni helyesbítést. Az így kiegészített és az 1 : 5000 méretarányú térképekkel összehasonlított térképeket a csehszlovák delegáció saját költségére sokszorosítsa és ebből 15 példányt engedjen át a magyar félnek. Ennek ellenében a magyar delegáció vállalja az 1 : 5000 méretarányú térképek fotolitográfiai úton való sokszorosítását, és 50 példány díjtalan átengedését a csehszlovák delegációnak. A magyar javaslat hangsúlyozta, hogy a térképek sokszorosítása a szelvénykereten belül a Duna főágának partján csak a „szükségszerű sávra” terjed ki. (Suba J. 1996a.)

A hivatalos álláspont szerint az 1 : 5000 méretarányú 46 szelvényből álló térképek képezik hivatalosan a határdokumentumok egyik részét. Minden térképről 100 másolat készült. A másolatokból három finom papírra nyomott példányt a HMB összes tagja aláírta, és ezek képezték az előírt eredeti okmányokat. A térképek egyszínű feketék, méretük 75,5 × 60,5 cm.

Az 1 : 2880 méretarányú Duna-térképmű

A magyar álláspont szerint az 1 : 2880 méretarányú térképek a munkálatok közbeeső fázisának alkotórészei, amelyek mellékelhetők a határdokumentumokhoz, de a hivatalosan az 1 : 5000 méretarányú térképek képezik hivatalos határdokumentumok egyik részét.⁵

A térképezés a csehszlovák határon 1 : 2880 méretarányban az állami földmérés szelvénybeosztásának megfelelő szelvényeken történt. A Dunát – II. szakaszt – kivéve az

5. Hadtörténeti Térképtár B.XV.c. 326.

egész határvonalat 278 szelvényen térképezték fel. A térképszelvényeket a két delegáció egymás között egyelően osztotta fel, minden delegáció 139 szelvényt dolgozott ki, csupán a határvonal felrakásának az ellenőrzését és a saját oldal felrakását végezte el a másik delegáció. A térképszelvényeket határszakaszonként külön-külön számozták meg, mint ahogy határszakaszonként külön is térképezték. (Suba J. 1996a, 2001b.)

A Duna-szakasz 1 : 2880 méretarányú térképei 1922–1925 között 115 szelvényen készültek el. Karton tokban elhelyezve, a címlapon a közmegegyezési jelekkel (jelmagyarázattal) ellátva. A térképszelvények egyszínű feketék, méretük 75,5 × 60,5 cm. A jelmagyarázata az ábrázolt területből kifolyólag speciálisabb. Például: Duna-szabályozási betontok, Duna-szabályozási fixpontok, a vízrajzi osztály szelvénykövei, pótkövei. A határvonal itt a vízrajzi szelvénykövek közé van berajzolva a határv sugarán, adataival együtt.

A részletes határleírás

A füzetek a határszakaszok eltérő hosszúsága miatt különböző oldalszámúak. A határleírás 13 szempont szerint írja le a határvonalat. A határkövek számával és nemével (típusával) kezdődik a leírás. (Suba J. 2001d.) A határkövek típusa a határjelek francia kezdőbetűivel (O = szakaszkö, P = főkö, I = mellékkö, C = közbeiktatott kö) vannak rövidítve. Ezután a sokszögpontok (és háromszögelési pontok) számát sorolja fel a két ország területén. Utána a határvonal leírása kötől köig. Ez után a sokszögoldalakra vonatkoztatott helymeghatározása a határkőnek. A határkö (vagy a sokszögpont) távolsága az előtte lévő határkőtől (vagy sokszögponttól). A határvonal törési szöge (mely állam felé) fok, perc, másodperc értékben. Ez után a határjel Budapest sztereografikus vetületi rendszerre vonatkoztatott összrendezői. A határjel adriai tengerszint feletti magassága. Utána a határvonal helyszínrajza (ez nincs mindig meg). Az 1 : 2880 és az 1 : 25 000 méretarányú térképszelvények száma, amelyen a határjel megtalálható. És végül a megjegyzés rovatban aktuális információ a határjelekről, pl: ikerkövek , vagy ezek koordinátái. (Suba J. 1996a.)

Külön figyelmet érdemel a Duna-szakasz határleírása, ahol nemcsak a határkövek vannak leírva, hanem egyéb adatok is: a vízrajzi osztály szelvényköve, pótszelvénykö, kilométeroszlop, háromszögelési kövek, Duna-szabályozási betontokok és a régi kilométerkövek is. A határvonal a hajózható főmeder kisvízszinti középvonalának távolsága a magyar és a csehszlovák oldalon elhelyezett kövektől mért távolságban van megadva. Mind a magyar, mind a csehszlovák oldalon elhelyezett kövek koordinátáit megadták. Ezen kívül egyéb háromszögelési pontok, templomtornyok, gyárkémények, szintezési fix pontok számát, koordinátáit megadták.

A részletes határleírások felét a magyar, másik felét a csehszlovák delegáció szerkesztette meg. Az összehasonlítást mindkét delegáció a legnagyobb gonddal végezte el. A határleírás szintén 100 példányban: 28 francia, 30 magyar és 40 cseh szöveggel készült el.

A határtérképeket és a határokmányokat a HMB 1925. május 15-én Brünnben tartott utolsó ülésén a Bizottság tagjai aláírták és lepecsételték. A jegyzőkönyvek aláírásával Magyarország a trianoni szerződésbeli köteleességét teljesítette, és a határmegállapítás formálisan befejeződött. Ezzel a lezárult a „trianoni” (első) magyar–csehszlovák határ megállapítása, kijelölése és határokmányainak elkészítése (Suba J. 1996a, 2001b).

Irodalom

KLINGHAMMER I – PAPP-VÁRY Á. 1980: Klinghammer I. – Papp-Váry Á.: *Tematikus kartográfia*. Bp. 1980.

SUBA J. 1993a: *A Dualista Magyarország államhatárának kialakulása 1868–1918 között*. In: *Dualista Magyarország rendvédelme*. Tudományos Konferencia, 1992. szeptember 29-30.

- Rendvédelem-történeti Füzetek 1993. III/4. szám, 87-101. p.
- SUBA J. 1993b: *Trianoni országhatár kitűzésének politikai és technikai kérdései*. In.: Háború, Forradalom, Trianon. V. Magyar Rendvédelem-történeti Konferencia, 1993. szeptember 21-23. Rendvédelem-történeti füzetek 1994. IV/5. szám, 61-64. p.
- SUBA J. 1996a: *Magyarország határának kitűzése és felmérése 1921–1925 között. (Ahatármegállapító bizottságok működése)*. I–IV. . 1996. Doktori disszertáció (kézirat). 1-1002 p.
- SUBA J. 1997a: *Terület-visszacsatolások határkijelölő munkálatai 1938–1941 között*. In: A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme. VI. Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos konferencia, 1994. október. Rendvédelem-történeti Füzetek 1997. V/6. szám. 98-103. p.
- SUBA J. 2000a: *Erdély új – az 1918. május 7-i Bukaresti békeszerződésben kijelölt – határának kijelölése*. In: Erdély természeti és történeti földrajza. Észak- és Kelet-Magyarországi Földrajzi Évkönyv Nyíregyháza 2000. 8. 352-365. p.
- SUBA J. 2001a: *Határkijelölés a Felvidék visszatérése után (1938–1940)* In: Kárpát-medence vonzásában. Tanulmányok Polányi Imre emlékére. Pécs 2001. 463-482 p.
- SUBA J. 2001b: *Trianoni határ kitűzése és térképei I. rész magyar–csehszlovák határszakasz*. Geodézia és Kartográfia LIII. évfolyam, 2001/1. szám 25-29. p.
- SUBA J. 2001c: *A magyarországi határváltozások végrehajtói – a Határmegállapító Bizottságok a XX. században*. In: Tanulmányok a XIX–XX. század történetéből. ELTE 2001. 273-284. p.
- SUBA J. 2001d: *A magyar–csehszlovák határszakasz határköveinek története 1921–1925*. In: A Nógrád Megyei Múzeumok évkönyve. 2001. (XV. kötet) 31-49. p.
- SUBA J. 2002: *Egy határmegállapító bizottság anatómiája: a magyar–csehszlovák határmegállapító bizottság szervezete 1921–1925*. In: Ahol a határ elvált. Trianon és következményei a Kárpát-medencében. 199-224. p. Balassagyarmat–Várpalota 2002. Szerk.: Pásztor Cecília
- SUBA J. 2003: *A Duna, mint határfolyó*. In: A Dunántúl és a Kisalföld történeti földrajza. Szerk.: Frisnyák Sándor – Tóth József, 305-314. p.
- SUBA J. 2006: *A magyar–szovjet határ kijelölése, kitűzése*. In: Földrajz és Turizmus. Tanulmánykötet Dr. Hanusz Árpád 60 születésnapja tiszteletére Nyíregyháza 2006. 299-311. p.

